„ЗАСТАВА“ излази редовно: **средом, петком** и **недељом** на целом табаку, **уторником** на по табака.

Цена је за Аустро-Угарску:
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 н.
За Србију:
на четврт год. 8 дин., на по год. 16 дин.

Народни бројеви од петка, нарочито за шире народне кругове уређени, могу засебно да се претплате, а цена им је:
на 1 месец . . . . . 25 нов.
на четврт године . . . . . 75 нов.

ЗАСТАВА.

За **ОГЛАСЕ** плаћа се од сваке врсте 6 нов. оваких ситних слова, а за жиг се плаћа 30 новч. сваки пут.
За „**Припослано**“ плаћа се 20 н. од врсте.

ДОПИСИ шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „**ЗАСТАВЕ.**“

Уредништво и администрација „Заставе“ налази се у кући г. Ст. Јефтића, главна улица.

НЕПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се.

РУКОПИСЕ не враћамо.

Поједини бројеви стају 10 новч.

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

БРОЈ 117. У НОВОМ САДУ У НЕДЕЉУ 11. АВГУСТА 1896. **ГОДИНА XXXI.**

SEMPRE AVANTI.

Tu felix Montenegro nube!

Научени смо — а томе нас научи српској идеји вазда верна Црна Гора и њен у сваком погледу мудри и обзирни владалац — да са далеког приморја нашег, — те колевке државне мисли српске, чујемо само добре и веселе гласе — веселе и онда, када са свих других крајева раскомаданог српског народа, чусмо само за невољу и јад.

Историја се, кажу, не понавља, но ми бисмо ипак рекли, нехотећи тиме ништа пророковати — да је и модерна српска државна идеја понајачег, понајсолиднијег корена и ослона захватила и опет тамо, где се некад зањихала колевка великих Немањића, Балшића, тамо далеко на југу српскога етнографског терена, на обалама сињега мора.

Занимљиво би веома било, испитати ту чудновату појаву у народноме и државноме животу срп. народа, испитати јој дубље њене узроке и разлоге.

Но томе није овде место, није овде време.

Мишљасмо овога пута указати само на један по нашем мишљењу, веома важан догађај, који ће, ако Бог да, и срп. народној мисли у судбоносном тренутку од помоћи, мож'да и од велике помоћи бити.

Мислимо: *удају срн. кнегињице Јелене за шал. престолонаследника Виктора Емануила.*

* * *

Ономе, коме је повесница тал. народа, па можемо рећи и повесница Европе, позната, буди *шо име само по себи* читав свет од осећаја; оно даје прилике, управо гони упоређењу у судбини талијанскога са судбином српскога народа; подстиче живо на поређење великога труда Виктора Емануила око уједињења народа му са не мање славним радом витешкога господара Црне Горе.

Славно име Виктора Емануила подсећа нас на Рим, Ломбардију, Венецију као што нас име кнеза Николе живо подсећа на Призрен, Босну — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Но доста о томе то спада у историју. Нисмо пријатељи претераног надања нисангвиничких жеља; нисмо ми ни тога мишљења, да у данашњем добу могу породичне свезе међу владарима имати апсолутно одлучног уплива при решавању великих политичких и државних проблема. Али, ма како ниско таксирали овакове везе између владарских породица и њихов значај у јавном државном животу, — ипак се важност и значај ове женидбе несме подценити, неда превидети.

Догађај је овај изненадан, неочекиван и важан колико са гледишта црногорско-српског, толико и са гледишта талијанског. Не зна се управо, за коју је страну рачун бољи.

Нема сумње, да династија Његуша-Петровића ужива не од данас тек у свим меродавним круговима Европе велики и заслужан углед. Нема сумње да тај ауторитет има свога стварнога основа у великим заслугама те династије за Црну Гору и Српство. Углед тај кнежев подсећа живо на уважење које је нигда незаборављени кнез Михајло уживао и које је Миланова Србија тако лакомислено проиграла.

У доказ томе спомињемо само сензацијоналну удају кнегињица Стане и Милице за велике кнежеве руске, чланове царско-руске династије.

Но ма како велики углед династије црногорске већ до сада био, он овом женидбом знатно и у великој мери скаче. *Ово је за кућу Петровића-Његуша један огроман корак напред.* Венчавајући се са Виктором Емануилом *венчава се принцеза Јелена и са круном талијанском.*

То пак има свакако већег значаја за династију црногорску, из које ће ево једна грана да понесе на својој глави круну толи славне краљевине Италије. Ступајући овом везом династија Петровић-Његош у крвно сродство са домом Савојским, *расте јој безузвјешно значај као династији а услед тога и значај кнежевине Црне Горе.* Шта је Црна Гора за Српство, о томе немамо потребе да говоримо.

* * *

Но овога пута има веза ова још и један дубљи, и тако да се изразим, непосредно савремени значај.

Интересно је при пресуђивању овога догађаја имати на уму — *великог провидијију ових сватова.* Познат је одлични пријем талијанског престолонаследника у Москви, приликом крунисања руског цара. Знаде се, да је том приликом царско-руска породица Виктора Емануила управо обасула својом љубазношћу, одликујући га на сваком кораку. А познато је и то, да је у Црној Гори дочекао талијанског престолонаследника један виши руски официр, изасланик цара руског. Напокон познати су и гласови, да ће Никола II. доћи у госте црногорском кнезу на Цетиње.

Све је то добро познато, па се политичари питају и нехотице, *на што и за што то велико интересовање руског двора за кнегињицу Јелену,* одкуда то заузимање за ствар једну, која се тиче у првом реду краљевског дома талијанског и Италије, када се зна, да је Италија уговором везана, да буде и од сада као и до сада у кругу и на страни непријатеља Русије?

Питају се напокон, од куда тај велики уплив руски на владаоца члана једног непријатељског савеза и једног непријатељског — difficille est satyram non scribere — народа?!

Тако се запитало јавно мнење европско, гледећи, како престолонасљедник најкатоличкије државе узима ћерку једног православног владаоца малене једне земље.

На то тако стављено питање одговорише представници јавног мнења како који према својем положају, али већина угледних листова увидила је големи политички значај ове ствари и почела је Италију сумњичити.

Држећи, да је Италија на абисинским пољима постигла све оно, што јој је савез, у коме се налази, пружити могао, почело је јавно мнење помишљати, на могућу диверсију Италије, наговешћујући, да би Италија могла добити компензације на другој једној страни и о трошку друге једне велике државе.

Тој цељи, веле они, треба да послужи приближење Русији и њеној авангарди на Балкану: Црној Гори.

Но то су за сада још само комбинације, и ако доста вероватне; док се не остваре не треба о њима говорити.

* * *

Пођимо даље:

Догађај овај има још једну страну, која није мање важна од онога, што до сада рекосмо.

Он наиме баца особиту светлост на однošај Црне Горе према Русији на однošај црногорског двора према царско-руском дому.

Зна се за тесни однošај пријатељски, који владаше између оба двора за време Александра III.

Зна се, — нарочито се у Српству знаде — за ону значајну здравицу руског цара, јединoм своме пријатељу кнезу црногорском.

А зна се без сумње и то, шта значи пријатељство и наклоност руског владаоца у питањима европске политике.

С тога она здравица „цара мира“ Александра III. беше од огромног утицаја на Српство — наравно оно на Балкану — те га беше најлепшом надама у бољу будућност испунила.

Но од оног доба па до данас није се ништа догодило, што би српским аспирацијама нове хране дало. Сасвим природно беше, што на место великих нада, поче отимати све више и више маха нека сумња, сумња подхрањивана вешто вешћу, да су односи између оба словенска двора знатно охладнели.

С почетка се почело гукати а мало за тим у посвећеним круговима и отворено говорити, како Црна Гора и њен владалац изгубише свога старог моћног пријатеља — чијом кривњом, то је споредна ствар.

Но данас, данас су тима злогуцима запушена уста.

Данас видимо старе свезе између Црне Горе и Русије обновљене, видимо и опет озбиљно и управо рећи родитељско старање руског двора за кућу Петровић-Његоша, за Црну Гору и народ црногорски.

Пољуљана нада опет се усправља и Црна Гора весело погледа у напред.

У томе лежи за Српство права политичка вредност срођења дома Петровића са кућом Савојском.

* * *

Пређимо на послетку и на питање о значају ове ствари *за наш унутрашњи народни живот, за борбу нашу у великој културној утакмици.*

ПОДЛИСТАК

МУЛА НУР.

РОМАН МАРЛИНСКОГ.

(Наставак.) 16

Али та је храброст изашла врло рано из срца нашег Муле. Широка река завијајући око ждрела кланчевог, овде закипе ужасније но ма на ком месту. Сузбијени таласи падаху на сурет валима, који јурише у напред и овде хрвајући се и пенушећи сливаху се у бурну борбу. Проводник се баш на том месту заустави и окрете Мули.

— Но, Мула-Садече, — рече он, пружив руку: — још десет корачаји и ми ћемо бити на обали. време је да ми платиш. Ти видиш да сам са трудом заслужио златник, као што погодисмо.

— Златник? Имаш ли душе пријатељу? Шалиш ли се? Или би ти хтео да ти тај пут позлатим? Велико ми чудо прећи преко ове барице, где би и кокошка без папуча, прешла, а да и не окваси ноге. Доста ће теби бити и два абаза, брато: узми их и иди с Богом?

— А уговор? рече воденичар.

— Изнуђен уговор, љубезни мој, не вреди; тако и у корану пише. Одкуда мени толико новаца да ти платим. Мене су и онако овде ољуштили разбојници тако, да и ако сам Мула, сиротији сам од свакога факира. Дакле, хоћеш ли, брате? Твоја воља! Кад не ћеш плату ево ти мога благослова! Шта ти не идеш?

— С места се не мичем докле ми не платиш — силно узвикну проводник — а ти ми не ћеш платити само за овај рачун. Ти немаш савести, Мула-Садече, али имаш мозга. Ти си и у Дербенду, само да што више новаца добијеш разгласио, како те је Мула-Нур опљачкао до голе душе: кажи то и сада, безобразна лажо, где је то и како је било?

— Ја никада нисам говорио о томе! Нека ме Алах казни ако сам говорио! Не Азраел већ ђаво нека ми узме душу; нека кроз цели живот не нађем воде за умивање ни ватре да припалим чибук, ако сам то казао.

— Набијај грех на грех, венчавај обману лажом, топи у проклетству своју црну душу! Сећаш ли се дворишта у џамији, Садече? Сећаш ли се шта си казао просјаку и шта си причао путнику, који лежаше на бурци?

Мула-Садек разрогачи очи; страшна сумња увуче се у његово срце. Црте воденичарева лица које је он раније у води опрао, промениле су савршено свој пређашњи израз. Црна и густа брада око препланула лица и страшан поглед прострелише га. Али опазив да нема оружја Мула-Садек осети понова дрскост, од једном дохвати своју пушку с плећа; али пре него ли је успео да је на вођу напери он опази страшну цев пиштоља наперену на његове груди.

— Мрднеш ли руком, рђа бабо, и ти ћеш слетети главом у дно реке, да саветујеш рибама како не ваља пити ракије! Доле пушку! Алах није изумео оружје за Персијане. Твој је посао да вараш људе и да свуда лажеш. Не мичи кад ти рекох псећи сине: није ми нужно чак ни да трошим метак, само да пустим вођице твога коња и ти си трупина.

Блед као восак и трепћући као листак на ветру, полегао је Мула-Садек, ухватив се обема рукама за коњску гриву, и пратећи преплашеним очима, цев пиштоља напереног у његово срце. Ужас се ломио испод његових узенгија, смрт је зијала из руку, и он виде да стоји између две смрти, па је само стењао: „Смилуј се, ја сам Мула!“

— Ја сам Мула, викну разбојник: — више него Мула, него Муфти, него Муштахид[1]) ја сам Мула Нур.

Са очајним стењањем полеже Садек на врат свога коња, и заклони једном руком свој врат, као да је нож смрти већ узмахнуо над његовом главом. Мула-Нур се засмеја гледајући овај страх и узвикну:

— Ти си ме осрамотио твојом клеветом међу дербендцима: ти си их уверавао како сам те похарао до последње кошуље, ја који поклањам сиромаху, крвљу искупљени залогај хлеба, ја, који ни од једног трговца не узех више од 1 златника, и то не ради себе — за другове моје: а моји другови, да није моје руке која над њима стоји, отимали би и секли тако исто несавесно, као што си ти несавестан, лажући свет и мамећи му новац. И ти псето погано, место да своме проводнику платиш што ти је преко смртоноснога ждрела здрава превео, хтео си му благодарити куршумом!... да га убијеш!....

— Сажали се, смилуј се — вапија Садек.

— Јеси ли се ти смиловао сиромаху који умираше од глади? Би ли ме ти поштедио да случајно не предупредих твоју намеру? Бездушни сребољупче, неваљали грешниче! Тумач светиње, који из свакога словцета корана исчепрља новац, проповедник мира, који ради својих нечистих жеља упропашћује породице, раставља срца. Овамо сав новац који си ти изварао на твоме путовању.

Тешко беше тврдици да се растави са својим новцем, али са животом још теже. Са очајним стењањем, као да му кљештама чупају комад по комад душе, извади он из џепа гомилу сребра и даде га Мула-Нуру, стежући руком сваку рубљу, као у нади, да ће сребрно масло међ прстима остати.

— Све! рече он уздишући.

— Ја мислим Мула-Садече да ћеш ти и у гробу црве лагати. Ако не желиш да сазнаш колико је куршума у моме пиштољу, то боље рачунај. Дао си 120 сребрних рубаља, али ти имаш још злата.

Мула-Садек заплака и баци последњи златник у кесу Мула-Нура, као кад ожалошћена мајка баци прегрш земље у гроб милога чеда! А међу тим бурна река кипела је и урлала наоколо! а пиштољ разбојника, још је био наперен на груди опљачканога муле. Изашав на обалу Мула-Нур сиђе с' коња, што и њему нареди. У грудима јадног Садека срце се тако скупило, да га је могао све у лешњикову љуску сместити.

— Ми још нисмо свршили рече Мула-Нур. Ти си растурио свадбу Искендер-бегу, ти си се радовао што је он окривљен у разбојништву, али ја, чије је око бурно мотрило, над овим младићем, похватао сам кривце и они сад одговарају тамо где треба; за Искендерову свадбу ти ћеш се побринути. Имаш за појасом дивит: пиши Мир-Хаџи-Фетхалију, како му у

[1]) Муфти, духовна поглавица међу сунитским мулама. Муштахид, то исто што и Муфти међу следбеницима Алијеве исповјести.

И овде, чини нам се, може нам овај догађај донети не мале користи.

Као што народ наш, на истоку етнографске границе своје, има да издржи велику и тешку културну борбу са својим непријатељима и сродницима, исту такову *борбу води он и на западној страни свога народносног терена*, борбу тим тежу и љућу, што се у исту помешао увек опасан верски елеменат. У том правцу мисле политичари с практичним погледом, да ће зближење талијанског и црногорског односно руског двора *неминовно зближити и оба народа*, који у многом погледу имају не једну заједничку тачку, не један заједнички интерес.

Зближење ова два суседна народа, могло би имати за посљедицу заједничку акцију на оним тачкама, где би шовинизам једног нама иначе милог и братског народа, подстрекнут старом и вероломном политиком аустријском, случајно изазвао потребу таковог рада.

Такова потреба може лако да наступи. Њу треба избегавати али је не губити из вида.

Жица нам јавља с Цетиња: „Овај час, на Преображење, званично испросио тал. престолонаследник кнегињицу Јелену. Народ хити у двор кнезу да честита. Неописано одушевљење.“

Ми ово неописано одушевљење делимо. Ми схваћамо велику радост народа црногорског, ми ту радост делимо. Делимо је, из разлога овде наведених. Уверени смо да данашњу радост дели све Српство, где год га је.

Инстинктивно осећа наш народ замашај овог догађаја, па му се радује. Осећа да Црна Гора напредује, осећа велики углед једне српске династије, осећа да је и дом Петровића Његуша усвојио девизу дома Савојског, девизу сталног и сигурног напретка:

Sempre avanti, Savoja!

На Преображење год. 1896.

Junius.

Нови Сад, 10. августа.

Руски цар — кум. Неки руски и талијански листови тврде, да је руски цар телеграфским путем изразио жељу талијанском краљу, да хоће да *кумује* приликом венчања црногорске кнегињице и талијанског краљевића.

*

Одложен пут. Из *Београда* јављају, да је краљ Александар одложио свој пут на Цетиње до *новембра*, када ће да походи после Цетиња и талијански двор. Међу тим с тим у свези подржава се вест, да ће краљ Александар том приликом да се вери са петом ћерком кнеза црногорског *Ксенијом*, што је управо и од пре била *права* намера краљева, пошто је *Јелена* 3 године старија од њега. Шесту кћер кнеза црногорског *Ану* узеће — како „П. Лојд“ јавља — кнез Олденбуршки.

*

Црногорска прослава одгођена. „Гл. Црногорца“ јавља следеће:

До објављене прославе двестагодишњице наше Династије не преостаје нам него месец дана.

Прославни одбор и његови пододбори, од кад су се установили, радили су најревносније; али уочи саме прославе видимо, да *Цетиње још није готово да дочека толике госте из унутрашњости и са стране*, колико се спремају да присуствују на овој прослави.

Овај велики одзив, колико нас радује као доказ великих симпатија што ужива наша Династија, толико нас у бригу меће, како ћемо госте дочекати особито о Малој Госпођи, када на Цетињу често бива и ружно и студено време.

Осим тога, *трудно да ће рад на Орловом Кршу око споменика до тада готов бити*, ма да се радило и ради непрестано са свим силама. Требало је врхове ломити и провалије испуњавати ради простора на ком се споменик подиже, и то је највише времена одузело.

С тога се објављена *прослава одлаже*, да се изврши, ако Бог да, *до године*; а међу тим, приликом предстојећег доласка Његовог Величанства Краља Србије Александра I. имаћемо довољно радосних дана.“

ПРОГАЊАЊА, ПРЕМЕТАЧИНЕ И АПШЕЊА У БОСНИ.

Ономад су из босанског Новог протјерали са жандарима свештеника Михаила Карановића који је тамо парох већ 20 година; учинили су преметачину у кућама великог броја новљана почевши од познатог родољуба и народног добротвора и председника општине Пере Дрљаче па до звонара; затворили су Ђуру Шупића, Тому Гака, Мирка Коњевића, Мајкића, Тодића итд... А кад запитате зашто се све то догодило онда добијете одговор; за то што свештеник и општинари неће скоком куда Језуите шину оком, што дају све за образ а образ ни за које новце, што змија на ватри у процепу сикће и искаљује свој гњев на чуварима православља, који кажу: сили ћемо се поклонити, ал од свога права попуштити нећемо.

Михаило Карановић јест један од оних ријетких босанских свештеника, који данас није заборавио на материно млијеко, који као пастир добри полаже и душу своју за овце своје, па одбија милост са лица сарајевских власника чији се нокти већ 18 година све дубље и дубље зариваја у утробу и срце српских земаља, у душу и срце Србиново. Знајући да сваки постане у народу мртав, чим добије одличје из руку латинских дин-душмана, да је свакоме одсјечен пут у народ, затворено његово срце, чим оне јадне дукате прими из „земљане“ касе, понудили су и том свештенику помоћ да би могао „пристојније“ живјети. Али шта је сребро и злато — кад је образ црн а савјест нечиста! Као Србин, који с народом дијели зло и добро, којега љуто боли што нове дахије корумпираше свештенство што убише јавни морал, — одбио је ту милостиву понуду, рекао је да он има колико му треба.... па се није ни онда поколебао, када су му одузели катихизацију и тако га нагнали да још већма ограничи своје потребе.

Разумије се, да је то врло пријатно дјеловало на народ, коме је тај чин тим већма годио, што је он тог свештеника себи ишколовао. Али господу у Сарајеву он је и изобличио, те одлучише да се послуже насиљем те и тај карактер покосе као што су и друге косили. И кад нијесу могли наћи свједока да му какво просто дјело докажу, то је витез папског реда савјетник Трешчец, намет-митрополит у српској цркви, употребио друго сресто да Карановић осјети њихову силу.

Познато је да је окружни суд у Бањалуци био невиним прогласио невиног оптуженог и „непослушног“ архим. Кирила Хаџића. Онда је Трешчец био предсједник суда, запријетио је судијама да ће одма бити отпуштени и протјерани,... и они су своју савјест потчинили сили Трешчецовој, Хаџића осудили, у Зеници обријали и преклани у гроб оправили. А познато је и то да је сарајевска митрополија упражњена, да с њом управља онај несретник Ђорђе Магарашевић, што му је неколико пута изнесено у штампи да је криву заклетву положио — уз позив нека изволи тужити па да му се по актима докаже, а он само у Сарајеву у својој околини говораше да ће „дати сто дуката“ ако му се то докаже. И ту црну душу употребио је за вријеме упражњења митроп. столице Штадлерова десна рука, Трешчец, те је дао налог Магарашевићу да Карановића сургунише, и он је то брже учинио него што би Трешчец и помислио, јер му се одма заблиста митрополитска круна на прегрешној глави. Честити пастир Карановић имао је да се за 14 дана пресели у село Бушевић, а на његово мјесто командирали су неког Алексу Поповића из Кобаша, за кога никад ни чули нијесу.

Шта су на то Новљани могли учинити?! Општина је управила на конзисторију молбу да ако ништа а оно бар одгоди то премјештање док се не попуни митрополитска столица. Ако је Карановић властима скривио, ту је грађански суд па нека му суди; ако се огријешио о каноне, ту је духовни суд. Народ је са свештеником увијек био задовољан, њега су потврдила два митрополита и по жељи му га дала. А новог свештеника народ нити зна нити он њега, те тај корак тим већма жали, што је конзисторија увијек споразумно с народом постављала пароха.

Председник ишао је у Сарајево да ту објесну казну скине с Новог; на конзисторији су му рекли, да је тако *влада* усмено наредила, дочим су на влади рекли, да је то ствар конзисторије и да се њезиним наредбама мораду покоравати. Шта ће онда општинари друго него да се обрате на поглавицу бос. српске цркве на васељенског патријарха, те му послаше овај брзојав: „Сарајевска конзисторија хоће да нашег ваљаног свештеника, без икакве каноничне кривње, од нас одстрани, те нама намете неповољног нам свештеника. Мислимо да то по канонима прав. цркве без попуњене митропол. столице чинити не може, па с тога молимо, да се ова одлука брзојавно обустави. То је жеља свега народа.“ — Васеленски синод одговорио је општини брзојавно, да је у тој ствари писао сарајевској конзисторији, па кад ни иза тога није стигло повољно рјешење, општина је оправила синоду преставку, одртала му самовољу конзисторије и ударце које православље има да подноси.

Но свештеник морао је оставити Нови, па кад није хтјео милом, дошли су жандари те га силом одагнали. И велике муке стало је свештеника, док се докопао свога родног мјеста у Видовици гђе је још и данас.

Све то страшно је дјеловало на народ, а узнемирило и господаре, који мисле да се са вјером и црквом могу играти „жмурс“. Син савјетника Трешчеца, политични чиновник, иначе загрижени Хрват, развио је таку шпионажу, да је у помоћ довео из једног села и неког Гајића, коме је душа црна као котао на ватри. Они се нијесу ни растајали, само да што већма народ стегну. Али народ није хтјео да зна за новог свештеника, те је општина синоду писала: *наши болесници неисповијећени и непричешћени умиру, наши се мрштваци без свештеника и опијела закопавају, дјеца се рађају и некрштена умиру, крсне се славе по обичају не опојавају нити водице свете* итд. *Нико* жив у Новом није хтјео да звони, те су из славонске Дубице једног довели да им за 15 ф. звони. А да би бар једна душа прекорачила праг цркве, дошао је окружни управитељ Лазарини и *запријетио* свакоме који не буде ишао у цркву, да ће га упропастити. Тако је у цркву морао поћи трговац Лазо Сучевић, али пред црквом окренуо се и вратио, па је одмах за то *изгубио дозволу за точење* итд.

Али безочницима не би доста!

Како да се освете општини и народу, коме на очи није смио изићи намет-свештеник, који би и душу своју дао за пастира добра и вијерна. Ма да у народа нијесу били црквени кључеви, већ у њих, обијединше грађане; па и ове, који су половину иметка дали цркви и школи, да су *украли* из звона звечке (клатна), па да би их престрашили, то им са жандарима прекопаше куће и више њих поапсише. Али нијесу их уапсили за то, што су нашли код њих звечке — јер су оне свагде прије него ли код грађана, већ као *бунтовнике*, које ради „рехабилитирања“ угледа власти и потпуне побједе грубе силе треба оправити у Зеницу.

Тако се то ради у Босни и тај рад потпуно одговара „културтрегерима“, који су турско зло увеличали, а оно добро, што смо га у стварима слободног испо вједања вјере имали, замијенили новом инквизицијом неких Трешчеца, Лазаринија и Штадлера. Али, да завршимо са ријечима, управљеним васељенском синоду: „кроз више вијекова знао је народ своју вјеру штитити и бранити“, па у томе неће сустати ни данас, када душмани Српства и православља употребљавају и њихове синове да постигну своје циљеви. Бог је спор али и достижив, а једнодушност народа и његово одвраћање главе од одмјетника, свједоци су да њихове сплетке и насиља народ само још већма челиче, те од Новљана и у томе праве узор Србе и родољубе. На муци се познају јунаци.

Бос. Крајина. **—м—**

ИЗБОРНО КРЕТАЊЕ.

Бирачко право угарских Срба. Из бивте банатске границе пишу „Србобрану“:

Што се земаљски избори већма приближују, то све више и више чуда избијају на површину. У овој некадањој граници живи $^5/_6$ нашега народа, који је тако рећи зековима лио своју крв за отаџбину, па сада? Ево чујте: $^5/_6$ нашега народа имају $^1/_6$ укупних гласова а $^1/_6$ страног елемента има $^5/_6$ гласова. Тако има наших општина, које имају по 5000, 6000, 9000 становника и поседи су у њиховим рукама па имају, по 100, 200 и 300 бирача. Напротив има туђинских општина по 300, 500 душа па имају по половину од тих бирача (то су тако зване насеобине.) Према томе се у напред види и какви ће ту бити избори, али се уједно види и каква је ту слобода избора о којој наше шовинисте тако радо говоре. Не би згорег било кад би сада какав знаменит странац, овуда прошао по општинама да све ово својим очима види, јер сад су пописи бирача до краја овога месеца изложени и може их сваки разгледати. **Граничар.**

Политичке новости.

Србија и Угарска. Мешовита комисија српско-угарска за преглед здравственог стања свиња у Србији, свршила је свој рад и јуче се разишла. Како београдски и бечко-пештански листови јављају, комисија је нашла да *у Србији нема никакве заразне болести, нити је ове године такове било*, па ипак је граница скоро годину дана била затворена и *Србији учињена штета од 15 000.000 динара*. Из Београда јављају, да се тамо очекује, да ће се граница за извоз свиња отворити после 10 дана.

*

Одступање. У политичким круговима пронела се вест, да је министар трговине *Данијел предао своју оставку*.

*

Из Бечa јављају нам: Калај је предложио на највишем месту Николу Мандића за Сарајевског а Митрофана *Шевића за тузланског* владику. У Бањалуци основаће се ново владичанство, те је Калајев кандидат за то место архим. Ана

име братњево одказујеш. Реци да он неће да се жени Кичкеном; да је отишао у Меку, или ма шта измисли, само да Искендер постане мужем своје пређашње невесте: не хтеднеш ли писати, ја ћу те пре времена оженити свима хуријама! Пиши т. ј. лажи! то бар ти добро разумеш.

— Никада! јекну очајно Мула Садек: — то неће никада бити! Све си ми отео што сам имао; па зар и ову девојку, кају сам обележио за мога брата, да поклоним ономе бегу који је ухваћен у разбојништву.

— Не лажи, кујо! — викну Мула-Нур, Искендер је невин; зликовце сам ја похватао и продао их Кала-бегу. Јест, ја сам био тај који сам, ради Искендерове невиности пристао чак да помогнем и Дербендској правди, да се зликовци пронађу.

— Нећу, нећу да пишем!

— Нећеш, рече Мула-Нур, па добро! он удари у дланове: дванаест разбојника један од другога страшнији изникоше на овај његов звук, као из земље и опколише већ и онако премрлога Мулу Садека, прождирући га ужасним погледима.

— Хоћеш да пишеш, поштовани Муло, рече Мула-Нур: — спремите све што год затражи његова милост за писање.

Један лезгин, са ироничним страхопоштовањем извади иза појаса Садекова дивит, други му донесе лист хартије.

Пиши па ма то било и својом крвљу! викну срдито Мула-Нур, приметив како Садек, трља чело и оклева — не хтеднеш ли писати, ја ћу ти сабљом по врату, написати такво слово каквога никад ниси читао.

Кад је посланица Мир-Хаџу-Фетхалију била написана и потврђена печатом, *Абду Мула Садек ибн*-Ахмед и. т. д. (т. ј.) раба божијег Мула-Садека сина Ахметова, Мула-Нур извади сав новац што га од Садека узе, и поврати му га:

— Ево твоје злато, Садече; узми га и кажи сада, ко је од нас двојице већи разбојник? У осталом то ти не поклањам, већ те плаћам, да њиме позлатиш моје име у *Шаму*, које си тако оцрнио у Дербенду, и да у тамошњој џамији кажеш похвалну реч о мени. Иди! Али не заборави моје захтеве; ако ти тако не урадиш знај, да ће те мој куршум наћи и на тајном путу, и у шумном пазару; у загрљају твоје жене, у харем-хану и на вратима Тербијске џамије. Видео си да све знам, а доказаћу ти да све могу!

Обрадован Мула-Садек једва је веровао да његово избављење није само сан, али кад је видео сав свој новац, кад је угледао да му је и последњи абаз враћен, није знао шта да чини од среће. Он брзо узјаха на коња, и плашећи се да се Мула Нур не предомисли одлете без обзира.

После два дана, Мула-Садек, на велико чудо Шаманаца, разли бујну реку похвала о умерености, веледушју и некористољубљу Мула-Нура, кога је назвао не разбојником, већ заштитником друмова, лавом са срцем голубијем.

(Наставиће се.)

толије Јанковић. Иза састанка са Калајем, Шевић је пристао на кандидатуру.

*

Промена владе. Пошто се у преговорима са Цанковим није могло доћи до успеха у ствари образовања кабинета, то ће Стојилов да реконструише кабинет.

*

Промена немачког канцелара. „*Хамбуршка Кореспонденција*“, која добија информације *из берлинске државне канцеларије*, пише о *унутрашњем стању* Немачке државе и вели да је ово *врло озбиљно* и *несигурно* услед *промене у министарству војеном*. Криза ће по свој прилици у почетку јесени, после посете руског цара, да избије на површину. Даље вели, да од времена отпуштања *Бизмарка*, још није било догађаја, који би био од тако *пресудног значаја по целокупну политику немачку*, као што је *отступање или неотступање Хохенлојеово*. Још наглашује да би неотступање Хохенлојеово било знак, да се води мудра народна политика и било би јемство, да ће уставна начела немачког државног живота до победе доћи.

*

Потврда. Из *Берлина* јављају, да је *немички цар* потврдио *грађански законик*.

*

Отуђење. Грчки лист „*Акрополис*“ дознаје, да брзом повратку *барона Кошјека, није* узрок само *крећанско* питање. Узрок је томе и *словенски утецај*, који све више отима маха на Балкану, што Аустро-Угарској никако не годи.

*

Немири у Турској. Званично јављају из *Београда*, да је турски конзул у *Врањи*, убијен од Арнаута код *Прешеве* на турском земљишту, два сахата од Врање. Арнаути су мислили, да је он кајмакам од Прешеве, на ког су били кивни. Велика је штета по Србе за убијеног конзула, јер је он био велики пријатељ Срба и говорио је врло добро српски, па је чак и певао српске народне песме.

*

Нова акција боља. Из *Берлина* јављају, да има изгледа, да ће *нова акција* великих *сила* бити успешнија, него пређашња. *Султан* је обећао немачком посланику, да ће се сложити са проширењем халепског уговора. Према томе је изглед, да ће се приликом нове акције осталим силама придружити и Енглеска.

*

Не ће да преговарају. Ради преговора изаслани на *Крету* паша *ДиниК* одбијен је од хришћанских депутираца, који не ће с њиме да преговарају.

*

Из Скопља. Како сазнају београдски листови, и у Старој Србији је врло критично стање. „Веч. Новости“ имају из Скопља извештај, да су се тамошњи Турци и Арнаути сложили да једне ноћи из џамије нападну на Србе, и да их покољу. То је било у очи Петрова дана. Валија Хафиз паша, сазнавши ово, похита међу искупљене крвнике, и заповеди им да се с места разиђу, или ће их потући топовима и разорити њихове мехале и куће. — Покољ је спречен, али је свак на опрезу, јер у Скопљу и по Старој Србији распаљују Арнауте и Турке разни агенти са запада, па и бугарски плаћеници противу Срба.

*

Прогонство. Из *Цариграда* јављају, да турска влада намерава, да пређашњег јерменског патријарха *Измирлијана* прогони у Триполис. Јермени су с тога врло узбуђени.

Автономне вести.

Кретање учитељства. Расписан је стечај на упражњено место учитељско:

У *Соки*, вероисповедна школа, рок пријаве 18. (30.) август о. г.

У *Товаришеву*, мешовита школа, рок пријаве 25. август о. г.

У *Костајници*, вероисповедна школа, рок пријаве до 1. (13.) септембра о. г.

У *Венену*, рок пријаве до Крстова дана до 14 (26.) септембра о. г.

У *Бајши*, (Бачка), вероисповедна школа, рок пријаве до 29. августа по ст. кал. о. г.

У *Денши*, вероисповедна школа,

У *Гламочу* (Босна), вероисповедна школа.

Школска објава. Управа српске учитељске мушке школе у Пакрацу јавља, да ће уписивање у сва 3 разреда бити 29 --31. августа по н. к. о. г.; пријамни испити држаће се од 1.—3. септембра о. г. Поправни испит биће 4. септембра о. г. — Управитељ српске учитељске школе сомборске јавља, да ће започети школска година 1896./7. 1. (13.) септембра о. г. — Управитељ српске велике гимназије карловачке јавља, да ће школска година 1896./7. почети 1. септембра по н. к. Поправни испити и уписивање биће 28. 29. и 31. августа.

Књижевност и уметност.

Изашла је VII свеска „**Новог Васпитача**“, органа за педагошку књижевност са овом садржином: Басне у народној основној школи. — Левана. — Поуке из опште знаности. — Шта пишу наши педагошки листови. — Грађа за историју српског народног школарства — Књижевни преглед „Новог Васпитача. „Нови Васпитач“ излази у Ср. Карловцима сваког последњег дана у месецу. Власник *Миша Нешковић* а уредник *Радован Малушевић*.

„**Дело**“, лист за науку, књижевност и друштвени живот. Свеска за јули изашла је са овим садржајем: *Три греха* (Из збирке „Горско цвеће“), од Мил. Ј. Митровић, *Неимари*, роман из новије српске историје, написао К. П., бив. учитељ. *Или — или...*, песма Р. Ј. Одавића. *Етика и друштвено питање. Велики петак.*, песма од Милана. *Букан Скакавац*. приповетка С. Матавуља (свршетак). *Што би...* (по Бранку), песма Радоја црногорца. *Поглед на рашко-призренску и скендеријску епархију* (1854 до 1895.) од Б. *Одабране приче Адолфа Хедестјерне*: Кандидатова божићна служба; 5. Просидбе Пела Стембома; 6. Тајни грех господина ђакона. *Новчани завод у краљевини Србији* (стање на дан 31. дец 1895.), по службеним податцима извео К. П. *Пиз Турске*. Ш. Вероисповести, од Галуб-ефендије. *Научна хроника*: Фотографија и спектроскоп у криминалистици од др. хем. Ј. П Панаотовића. *Критика и библиографија*: Коран превео Мићо Љубобратић. Печатано о трошку задужбине Илије Милосављевића — Коларца, Београд (државна штампарија) 1895. реферат др. М. Р. В. *Шишмановъ Др. Ив.* Стари пятования прѣзъ Блъгарија. Сборник за умотворениъ, наука и книжевнина. Кн. IV. С. 4 3. — София, реф. Т. М. Р. *Претходник резултата пописа становништва у Краљевини Србији* 31. децебра 1895. г. Издало статистичко оделење министарства народне привреде. Београд 1896. год. I—XIII. и 107. реферат Т. М. Р. Двије црте из педагошког живота. Споменак. Жртва своје дужности. Написао В. Кондић. (Прештампано из „Новог Васпитача“). Реферат Ж. О Д. *Краћи Реферати. Неколико објашњења*, од Ј. Михаиловића професора. *Белешке. Некролог.*

„**Трофанда**“ **из херцеговачке дубраве.** То је натпис песничког дела Сефвет бега Рецепашића Башагића, Херцеговца, који је већ познат са својих радова у хрватским листовима. Књига је изашла у Загребу латиницом.

*

Српско народно позориште у В. Кикинди. Дружина српског народног позоришта стигла је из Меленаца у В. Кикинду у петак 2. (14.) августа и одмах други дан, у суботу 3. (15.) августа почела је рад свој представом изврсне шаљиве игре: „Женски пријатељ“. Што се одмах други дан могла давати представа, може се приписати томе, што су родољубиви Кикинђани послали по дружину 40 кола, која су и дружину и цео пртљаг у Кикинду за по дана пренели. Евала им! — За недељу, што долази, утврђен је овај репертоар: у недељу 4. (16.) авг.: „Лажни Димитрије“; у уторак 6. (18.) августа: „*Балканска царица*“, свечана представа у славу рођен-дана Њег. цар. и апост. кр. Величанства **Фрање Јосифа I.** — У четвртак 8. (20.) августа: „Нијоба“; у суботу 10. (22.) августа: „Господска сиротиња“; у недељу 11. (23) августа: „Ђидо.“ Јављају нам даље још и то, да предплата на првих дванаест представа износи преко 1200 фор. Тај, у овим тешким временима постигнути успех заслужује да истакнемо истинско родољубље наших Кикинђана. Живели!

Греговићеве слике. „Г. Ц.“ доноси ову вест: Обећали смо, да ћемо рећи коју о радњама младог нашег сликара Греговића, што нам је изложио у салону велике гостионице. Слике су две: Црногорац на стражи, и Св. Петар и Павао. Ова је последња мања слика, и показује црквено сликарство Греговићево. Није ништа изванредно, да би човек зажелео, да том сликом украси своју кућу; али на сваки начин препоручује најбоље сликара нашим црквама. Са свим је друга радња „Црногорац на стражи“. То је прости Куч, ког је сликар изабрао за предмет своје кичице. И већ избор тога типа открива лепи таленат уметников, што у највећој мери потврђује израда ове слике, која се одликује колоритом црта и истинитошћу типа. Рекли бисте, да је то глава живог човека, да ће сада проговорити, да оне очи гледају. Ми се нисмо могли од ње одвојити; и сада разумемо хвалу, којом у Котору обасипљу младога уметника, са неких његових портрета. То је утисак, који је на нас учинила ова слика младога уметника, који је само у Бечу нешто мало учио сликарство, и који заслужује мецената, да се усаврши.

Вести из места и са стране.

Руски цар и књегињица црногорска. Из *Петрограда* јављају, да је на жељу кнеза црногорског *Николе I.* руски цар *Никола II.* као глава православља дозволио, да *књегињица Јелена*, прими *католичку веру*.

Венчање црногор. књегињице Јелене. Јављају из Рима, да ће се *талијански наследник престола* венчати са црногорском књегињицом *Јеленом* у новембру у Мљетцима, Напуљу или Монци. Венчаће их турински архиепископ. У славу тога ће у Риму одржати велике свечаности, на којима ће осим португијских краљевски сродника присуствовати *цар немачки, наследник енглески* и један од руских *великих* кнежева. Талијанска комора ће да вотира наследнику своме апанажу од 500.000 франака.

Аустријски научењак кроз Албанију. Читамо у бечким листовима, да је Др. Максим *Пошшарић* изасланик аустриског ботаничког друштва путовао кроз Албанију у научној мисији, и да се са тога пута здраво вратио. Собом је донео врло много путних бележака и множину биљака, тамо скупљених и до сад мало познатих. Он је путовао до Битоља железницом, за тим на коњу у Охрид, где се краће време задржавао, па се упутио у Дебар (Дибру) куда је управо и пошао. Ту је проучио планину Кораб, за коју Арнаути верују, да је ту стојала Нојева барка. Ту у дивљим крајевима, нападну Шоштарића арнаутски разбојници, те га пусте тек пошто им је сав свој новац дао. Преко Бистра планине дође у Тетово, па преко Косова у Скопље. Шоштарић се много жали на аустриског консула у Скопљу, који му је правио многе неприлике, чему су се и сами Турци чудили. Консул је дао Шоштарића чак и ухапсити, те се једва курталисао апса. — Добро би било кад би Шоштарић осим својих научних проналазака, публиковао све оно што је видео у Арнаутлуку, а нарочито арнаутска насиља и зулуме који се врше над тамошњим Србима.

Беседу са игранком приређује *српска иришка омладина* у просторијама гостионице код „*Полу-месеца*“ на Вел. Госпојину 15. (27.) августа 1896. Чист приход намењен је на добротворне цели. Добровољни прилози примају се са захвалношћу. Програм: 1. „Отче наш“, од Ј. Маринковића, пева мушки збор. 2. „Тарибари“, руска пијеса од Славјанскога, пева мушки збор. 3. „Лаку ноћ“, квартет певају гг. Б. Ђорђевић, Т. Јојкић, Ст. Добричић и Никола Лековић, 4. „Декламација“, декламује г. Ст. Добричић. 5. „Хајдук-Вељко“, од Ст. Мокрањца, пева мешовити збор. 6. Хармонијум-виолина“, свирају гг. Милан Драгосављевић и Ђорђе Лукић. 7. „Падајте браћо“, од Хавласа, пева мушки збор. 8. „Смеса српских песама“, од М. Драгосављевића, пева мешовити збор. Збором управља г. Милан Драгосављевић, богослов.

Учитељска скупштина. На Преображење у 8 сах. пре подне отворена је у Београду XIII. редовна скупштина Учитељског Удружења. За председника је изабран *Урош Благојевић*, а за подпредседника Михаило Милошевић учитељ из Крушевца. За тим се ишло у цркву на призивање св. Духа а после овога приступило се раду.

Самоубица. У Пешти је учинило велику сензацију самоубиство грофа Чаки-Палавичиниа хусарског лајтнанта, младића од 20 година. Он се заљубио у орфеумску певачицу, Барисонову, но пошто она није хтела да чује за ту љубав, убио се из пушке. Сахрањен је уз велико учешће публике.

Поплава. Како јављају из Будимпеште, Дунав прети тамо поплавом. У Будиму у српској вароши су многи подруми пуни воде, па и неке куће у крају филаторског гата. Власти се спремају за случај опасности.

Лопови у арадском граду. Ових дана су се у арадском граду увукли у стан мајора *Слијака* четири лопова лепо обучена, са цилиндарима на главама, те су ухватили слугу и оборили га, за тим везали и смрћу претили, ако се макне. За тим су цуњали по стану, али у залуд. Новаца нису нашли, него су однели неколико парчади од војничког одела. Слугу су после другови му одрешили и ослободили га од мучног му стања. Полиција трага за лоповима.

Не мећите лед у воду за пиће. Берлинска гимназија је обратила пажњу становништва, да се чува од болести, које би се могле пренети ледом. Општа је навика у каванама, да се вода за пиће хлади комадићем леда. Исто тако на масло мећу лед. Ако је у води, од које је постао лед, било бактерија, које производе болести, то се од леда може изазвати исто тако болест као и од саме воде. Зато не мећите лед у воду за пиће, јер и ако је вода била добра, ипак се могу пренети разне болести, као колера, тифус и т. д.

Женске-хајдуци. Из Америке јављају, да у околини неких американских крајева велики страх задаје становништву чета хајдука, која је састављена из самих жена. Оне ноћу по путовима нападају људе и опљачкају им сатове, прстење и новце, па их пусте. Ко им се противи, оне га склептају, сруше на земљу, па га добро изударају и још га поробе те га онда пусте да иде од куда је и дошао. Полицији није још пошло за руком да похвата нову врсту хајдука.

Несрећа на позорници. У једном лондонском позоришту десила се једна врло ретка и ужасна несрећа. Један комад свршава се тиме, што један Креолац после упорне борбе, прободе једног шпанског злочинца. Та сцена изведена је врло добро, а нарочито то, кад се прободени Шпањолац ухвати за срце и падне, изведена је потпуно реалистички. Завеса паде, па пошто се поред свег пљескања не дигну, публика оде кући, не слутећи да се на даскама одиграла права трагедија, да је Креолац заиста пробо срце злочинчево, да је онај узвик био узвик човека, који умире. Још пре но што је публика изашла из позоришта, био је уништен један млади живот, који је још био у потпуном цвету. Несрећа је потекла отуда, што федер у балчаку мача није хтео да послужи. Сутра дан је леш несретног глумца у оделу, у ком је био на позорници однет на преглед, а противник на саслушање у полицију. Држи се да овај неће бити кажњен, пошто није то хотимично учинио, јер је он био најбољи пријатељ овог несрећног глумца.

Трговина.

Нови Сад, 10. авг. Пшеница прве каквоће 6 ф. 30 — — н. Пшеница средња 6 фор. 10 - 20 нов. Пшеница лакша роба 6 фор. — — — новч. Наполица 5 ф. 40—50 н. Јечам 3 ф. 10—20 нов. до — н. Зоб 5 ф. 60—80 н. Кукуруз у зрну 3 ф. 10—20 нов. Маст 50 фор. Сланина сува 50 ф дебела пањена 52 фор. Све од 100 килограма.,

Свињи угојени тешки . 40— — н.
„ средњи . . . 38— — н.
„ лаки . . . . 34— — н.

Све од 1 килограма.

Теоци . 10—20 ф. по комаду.
Јагњци 6—12 ф. по пару.
Овци . . — — — ф. по пару.

*

Стање воде под Новим Садом.

9. августа било је . . 4·80 мет.
10. августа . . . . 4·93 мет.

Најновије вести.

Оставка талијанског краља. — Талијански лист „Italia del Popolo“ пише, да у дворским и дипломатским круговима сасвим поуздано тврде, да ће *талијански краљ Умберто* ускоро уступити престо свом сину *Виктору Емануилу*. Као узрок овом одступању наводи се његова несрећна африканска политика, а последица ће бити, да ће Италија иступити из тројног савеза.

Нови облаци на истоку. — Из *Мадрита* јављају, да је у *Тангеру* откривена распрострањена завера против *султана од Марока*, којег је намеравала, да уклони у корист брата му „једнооког принца.“ — Многи дворски великодостојници уплетени су у заверу. Више гувернера је ухапшено, принц је прогнан и заточен. У земљи је велики неред и немир. Четири гувернера су убијена.

Уредништву „Заставе“ стигле су на приказ књиге:

Босанска вила. Најновији 13. број „Босанске виле“ изашао је са овим садржајем: Песме: Моја жеља, од С. Попића. Из М. Ј. Љермонтова, од Ларе. Тежак гријех, од Јулије. Приповетке: Истинска љубав, од Сержа. Шта држи човјека у животу? од Б. Никашиновића Вршчанина. Генерал Јован Мишковић (са сликом). Српске народне умотворине: Дилберке, из збирке Ст. Р. Делића. Добро се добрим враћа, од Петра Петровића-Капамације. Листак.

„Босанска вила“ излази у Сарајеву два пута месечно сваког 15. и 30., већ 11. година. Цена је за све крајеве на годину 4. фор. Ђаци добијају лист за 3 фор.

Српски Магазин. За кратко време изаћи ће из штампе „Српски Магазин“ за 1896. годину, који уређује *Дионисије Миковић* игуман манастира Бање. Претплатна цена 1 ф. а претплатити се може: у штампарији *Ђорђа Ивковића* у Новом Саду и код Сергије Попића, игумана манастира Раванице (Врдника) за Босну и Херцеговину прима претплату и уредништво „*Босанске Виле*“ у Сарајеву. Кад изађе из штампе књига вредиће 1 ф. 50 н.

Огласи.

СТЕЧАЈ.

Расписује се стечај на *једно* а евентуално на *два* места из стипендијске задужбине **Петра Костића.**

Стипендија износи: за ученике основних школа 200 фор., за ученике ниже гимназије 250 ф, за ученике горње гимназије и богословије 300 фор., а за слушаоце правних, медицинских и философских наука 400 фор годишње.

Молбеници ваља приложити ове исправе: 1., крштено писмо; 2., школска сведочанства од последње две године; 3., сведочанство од политичке власти о сиромаштву, у ком ваља да стоји и то, колико деце имају родитељи молиочеви; и 4., лекарско сведочанство о здрављу и накаламљеним богињама.

По вољи завештачевој и наредби министарској морају Костићеви питомци слушати науке и то: основне школе и први гимназијски разред у Винковцима, остале гимназијске разреде у Сегедину, правне и философске науке у Пожуну, а медицинске по потреби изузетно у Бечу.

Првенство на ову стипендију имају од најспособнијих ђака за науку синови черевићки, а после њих молиоци родом из Срема.

По наредби министарској не сме ни један питомац уживати две или више стипендија у једно и исто време.

Рок овом стечају траје четири недеље дана.

Молбенице, које стигну после истеклог рока, неће се узети у обзир.

Из седнице књижевнога одбора „Матице Српске“ у Новом Саду 27. јула (8. августа) 1896.

Потпредседник књижевног одељења „Матице Српске“:

Др. Милан Савић с. р. **Др. Стеван Павловић** с. р.
секретар. 3—3 378

СТЕЧАЈ.

Из стипендијске задужбине **Симе Ђорђевића** расписује се стечај на *једно* а евентуално на *два* стипендијска места.

Стипендија износи годишње: 600 ф. за слушаоце политехнике, 500 фор. за ученике горње реалке, и 400 фор. за ученике доње реалке.

Молбеници ваља приложити: 1., крштено писмо; 2., школска сведочанства од последње две године; 3., сведочанство од политичке власти о сиромаштву, у ком треба да је означено и то, колико деце имају родитељи молиочеви; и 4., лекарско сведочанство о здрављу и накаламљеним богињама.

По вољи завештачевој првенство на стипендију имају ученици родом из Мола; а осим тога захтева се од молилаца одличан успех у наукама.

Питомци ове закладе морају слушати науке на реалним или вишим техничким школама у Угарској.

По свршетку наука техничких моћи ће сваки питомац, који своје науке с похвалним успехом сврши, још једну годину дана уживати своју стипендију на ту цел, да се може преправити за практичан живот.

По наредби министарској не сме ни један питомац уживати две или више стипендија у једно и исто време.

Рок овоме стечају траје четири недеље дана.

Молбенице, које стигну после истеклог рока, неће се узети у обзир.

Из седнице књижевнога одбора „Матице Српске“, у Новом Саду 27. јула (8. августа) 1896

Потпредседник књижевног одељења „Матице Српске“:

Др. Милан Савић с. р. **Др. Стеван Павловић** с. р.
секретар. 3—3 379

СТЕЧАЈ.

Перлеска среска штедионица потребује једног стручног контоаристу односно подкњиговођу, који ће имати прилике да се покрај главног књиговође двојном књиговодству извеђба.

Плата ће по способности одређена бити, но више од 500 фор. не.

Рок стечају излази 10. септембра п. н. календару.

Понуде ваља управити на горе означену штедионицу.

Перлеска среска штедионица
406 1—3 **деоничарско друштво.**

СТЕЧАЈ.

Овим се отвара стечај по други пут на упражњено до сад привремено постављено учитељско место са платом 400 фор. а. вр., даље 20 кибли чиста жита, 20 фор. у име перводства, 2 хвата тврдих дрва, 5 фор. паушал, 50 новч. од погреба где позван буде, 4 подвоза бесплатно, даље, слободан стан са 2 патосане собе и јестичаром, шпајзом, шталом и баштом од 800 кв. хвати. Изабраном учитељу спада у дужност школској деци законом прописане предмете предавати, пофторну школу држати, у цркви појати и децу у црквеном појању обучавати.

Компетовати могу они, који су сомборску препарандију свршили и испит из мађарског језика положили.

Молбенице се имају са нужним сведочбама упутити на овомесног школског председника.

Лична пријава узима се у обзир.

Рок стечаја траје до Усековања т. јест 29. о. м. када ће се и избор одржати.

Из седнице црквено-школског одбора држане у *Иванди* 4. августа 1896.

Милан Јованов,
408 1—2 школ. председник.

ПРОДАЈЕМ

из слободне руке **КУЋУ** на пијаци са потребним стајама, даље 20 ланаца оранице и виноград, који леже близу железничке станице у Ердевику (Срему.)

Др. Миливој Миладиновић,
410 1—3 адвокат у Ст. Пазуви.

СТЕЧАЈ.

На новоустановљено учитељско место на срп. вероисповедној школи у Фелдвару (бачком) расписује се стечај.

Годишња је плата учитељу 400 фор. (а у изгледу је, да ће се плата у скоро са 144 фор. 50 н. повисити, пошто сви местни учитељи такове плате уживају); у име стана 100 фор.; у име зимњег огрева 50 фор.; за чишћење школе 30 фор. и за писарину 10 ф. 50 н.

Изабрани учитељ имаће све школ. уредбом прописане предмете предавати у оним разредима, које му местни школски одбор доделио буде. Осим тога дужан ће бити за ту наплату пофторну школу држати и недељом и празником као и на пређеосвећеним литургијама у једној певници појати и сву старију мушку децу у црквеном појању обучавати.

Жели се, да се дотични лично пријави и да је ноталном појању вичан.

Молбенице са сведочбама ваља упутити на местни школски одбор.

Рок за поднашање молбеница је 4 недеље од дана првог увршћења овог стечаја у званични лист „Српски Сион.“

Из седнице школског одбора држане у Фелдварцу 28. јула (9. августа) 1896.

Богдан Поповић, **Стеван Кирић,**
општ. перовођа. 394 3—3 председник.

ГРАЂЕВНО-ДРАЖБЕНИ ОГЛАС.

Српска правосл. црквн. школ. општина у Пивница намерава одмах, по истеку овога огласа, предузети оправљање и подизање своје основне школе.

По стручњачком налазу, који је од Славног Епарх. Админ. Одбора бачког у Новом Саду 13. (25.) јула о. г. А. О. 820/301 ex. 1895- одобрен стоји целокупна радња 2085 фор и 60 новч.

С' тога се позивају сви они, који исти посао предузети желе, да на дан дражбе, која ће се у недељу 18. (30.) Августа у 2 часа по подне обавити, доћи изволе.

Дражбоваће се на мањак, а пишманлук је 5%.

Црквена општина задржава себи право, да посао према поверењу изда и ономе, који би можда и скупље примио.

Услови и предрачун могу се код потписаног општинског перовође видети.

У Пивница, (бачка) 4. (16.) Авг. 1896.

Сава Торњански учитељ и перовођа. 402. 2—3 **Вељко Маргетић** председник.

Шпецерајска трговина
ТОША ВАСИЋА
У МИТРОВИЦИ
потребује млађег помоћника. 405 1—3

Мануфактурна, галантеријска и кратког еспапа трговина
ГЕОРГИЈЕВИЋА и ЛЕТИЋА
У МИТРОВИЦИ
потребује помоћника, који српски и немачки говори. Ступити може одма. 411 1—2

НЕМА ВИШЕ ЖИШКА за жита!

Н. ДИПИОВО средство против **снета** (главнице) најрадикалнија метода против жишка у шеници, јечму, зоби, прји, кукурузу итд. награђена и препоручена од многих економских задруга и најугледнијих економа. Може се добити у свима већим спецерајним трговинама и гвожђарницама Аустро-Угарске монархије. Пакети за 2 метарске центе, од прилике $2^1/_2$ хектолитра, 250 литара семена по 25 новч., за 1 мет. центу од прилике $1^1/_4$ хектолитра, 125 литара семена по 13 новч.

Свако објашњење даће gratis хемијски лабараторијум

Numa Dupuy
409 1—3 Wien VI. Windmühlgasse Nr. 33.

МАЛИ ОГЛАСИ.

За „мале огласе“ стаје свака ситна реч **један** новчић, а свака крупна **два** новчића. За оне мале огласе, где је назначена адреса, плаћа се сваки пут 30 новч. за жиг, а где нема назначене адресе **не плаћа се ништа за жиг.** Усмене обавештаје даје администрација **бесплатно**, а код писмених упита треба приложити поштанску марку за одговор.

ЧОВЕК око **35 година** стар, способан за сваки рад, бивши трговац. желио би постићи место каквог **путника** или **кореспондента.** Говори српски и немачки, пропутовао је све наше крајеве: Срем, Бачку, Банат, Хрватску, Славонију, Босну, Херцеговину и Далмацију. Из вешћа даје администрација „Заставе“. Строга се дискреција моли.
0·412 1—2

ОГЛАС.

Имам на продају једну **земљу** у величини од 18—20 ектара. Преко целе земље протиче река звана „Црљенска“, а на њој постоји и воденица, као и бунар за домаћу потребу. Од ове земље 2—3 ект. има за виноград и баштu. Ова земља спада по својој каквоћи у прву врсту, а удаљена је од вароши Шапца 2 сата, и постоји у селу Метлићу.

С тога стављам до знања свакоме купцу, који би желео овако добро земљиште купити, да се ради погодбе обрати потписаноме, као сопственику.

Стеван Ивановкћ
трговац из Шапца, улица Поцерска
361 3—3 (преки шор) Србија.

МИРКО ТОПАЛИЋ
У БАЧУ

потребује за своју шпецерајску и гвожђарску трговину једног млађег помоћника и практиканта. Знање српског, мађарског и немачког језика захтева се. Ступити може одма. 407 1—3

МАНУФАКТУРНА ТРГОВИНА
ПАЈЕ РАДОВАНОВИЋА
У ОСЕКУ
потребује једног млађег (солидног) помоћника вешта продавца и вична намештају Аузлага који осим српског, њемачки и мађарски говори.
403. 2—2

ТРЕБАМ
већи квантум
СУВЕ РИБЕ.
ЈОВ. З. СТОЈАНОВИЋ,
404 2—2 Варјаш.

САМО ЈЕ ОНАЈ ПРАВИ
ШАМПАЊЕР
СА ШВЕЦАРСКИМ ЛИМУНОМ,
који има ову марку

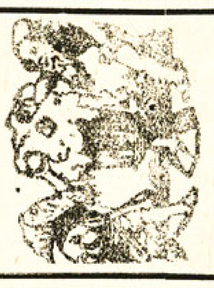

и ову фирму:
ИСТОЧЊАЧКА ФАБРИКА ШЕЋЕРА
А. МАРШНЕРА
У ПРАГУ,
Kgl. Weinberge, Pizenka.
ЧУВАЈ СЕ ОД ИМИТАЦИЈЕ.
373 6—12

Ein älterer Commis

welcher der ungarisch, serbisch und deutschen Sprache vollkommen mächtig und ein tüchtiger Verkäufer ist, wird in meinem Manufactur-Waarengeschäft vom 15. August d. J. acceptirt. Derjenige welcher bereits am hiesigen Platze längern Zeit serwierte und Platzkenntnisse besitzt erhält den Vorzug.

Ignatz Böhm
Neusatz, Futtaker Gasse Nr. 28.
401 2—2 zum goldenen Schmetterling.

ПОМОЋНИКА који је подпуно моде-мануфактурној, кратке робе као и ципеларској трговини вичан, а и вешт продавац, даље који српским, немачким и мађарским језиком подпуно влада, биће акцептират од **М. Б. Розенфелда у Руми.**
399 2—2

ПОМОЋНИК

вешт продавац готовог одела као и намештању излога, немачким, српским или хрватским језиком влада, може одма ступити.

Понуде, сведочбе и фотографију има поднети. **М. НАЈМАН,**
392 3—3 *стоваришта одела у Сарајеву.*

Златна медаља светске изложбе у Паризу.

396 2—

Одликован медаљом за оцене на светској изложби у Чикагу.

НОВОСТ ЗА СРПСТВО.

Велико стовариште енглеских и француских штофова.

П. Н.

Ко жели да има ваљано скројено и особито фино израђено

ГРАЂАНСКО И ВОЈНИЧКО ОДЕЛО

нека се изволи обратити на долепотписаног академско дипломираног самосталног кројача Досадашње признање мојих поштованих муштерија најбољи је доказ моје кројачке вештине, а трудићу се, да сваку ону поштовану муштерију, која ме буде својим налогом почаствовала у сваком погледу потпуно задовољим.

ЈЕДНОГОДИШЊИМ СВОЈЕВОЉЦИМА

стављам до повољна знања, да сваке године путујем **четири пута** у наша већа места. Ако желе код мене наручити војничко одело, молим да ми саопште своје адресе, како би их могао посетити. Ако у ком месту, где обично не долазим, буде више њих, који желе наручити одело, молим, да ми то јаве, па ћу и њих посетити. За укусну, лепу и елегантну израду јемчим. С поштовањем

98 25— **Младен Петровић.**

Најновији крој. — Цене умерене.

Први српски кројачки салон мушког одела у Будимпешти IV. korona herczeg utcza 5 sz.

СРПСКА БАНКА
У ЗАГРЕБУ
АКЦИЈСКИ КАПИТАЛ 9,000.000 КРУНА

ПРИМА НОВЧАНЕ УЛОГЕ
НА ШТЕДЊУ И ПРИПЛОД
уз камату од 4% чисто

(БЕЗ ИКАКВИХ ПОРЕЗА ИЛИ ОДБИТАКА.)

Могу јој се слати и страни новци, које она под најповољнијим условима преобраћа у аустр. новац.

Осим тога Српска Банка ради све солидне банковне послове и извршује их тачно и брзо. 45 35—

Главни уредник: др. Емил Гаврила. Одговорни уредник: Ђока Ђорђевић. Штампарија Ђорђа Ивковића.